

Gjør Det Selv



VANSKELIGHETSGRAD:

Du skal vite hva du gjør, ellers blir resultatet aldri bra. Men dette er ikke veldig vanskelig – det er bare en stor og tung jobb.

TIDSFORBRUK:

Sett av en uke av ferien.

PRIS:

Cirka 8000 kroner for 34 m²



Steinterrasse

med granittkanter

Du skal være sikker på hva du gjør, når du legger en steinterrasse med kanter av granitt etter denne oppskriften. Terrassen vil nemlig bli liggende like flott, jevn og fri for både ugress og alger i mange år fremover.

Det kan kanskje høres ensformig ut; å legge en terrasse av kvadratiske betongheller i hagen. Men det er det ikke. Resultatet blir veldig bra.

Ikke minst hvis du gjør jobben helt riktig. Da har du nemlig terrasse for resten av livet. Og da er det jo kjekt at den ikke er anlagt etter ett enkelt års

siste motetrend. Og ved å kante hellene dine med to rekker enkle brostein, gir du terrassen rikelig med personlighet uten å binde den til et motelune. Samtidig får du plass til både møbler og blomster.

Når du har valgt belegningen din, skal du finne riktig plassering. Passe tett på huset, diskret i forhold til naboer, med

sol og skygge og le for vinden. Det lønner seg å tenke godt gjennom plasseringen, og prøve ut flere steder før du begynner leggingen. For når du først har lagt terrassen, så blir den liggende. Har du fulgt oppskriften på disse sidene, vil verken regn, frost eller maur dytte den ut av fasong på veldig mange år.



Den verste jobben er faktisk å lage en solid og nøyaktig bunn. Etterpå er det bare morsomt å legge hellene og granittkanten.



Terrassen legger vi i et hjørne av hagen, der det ikke er for mye vind.

To vidt forskjellige stein

Terrassen spiller på motsetningen mellom de kvadratiske betonghellene og borden av grovt tilhugget granittstein.

Mange foretrekker en enkel og plan belegning på steinterrassen – dels fordi det er enklere å sette møbler på en plan flate, og dels fordi det kommer nok med liv og variasjon gjennom de tingene som settes på terrassen, slik at

et spraglete mønster blir for mye. Her skaper vi rammer for livet ved å anlegge terrassen med kvadratiske, støpte heller. Samtidig sikrer vi litt variasjon ved å kante hellene med to rekker grovt tilhuggede granittstein.

De varierte brosteinene danner en fin overgang mellom plenen og de kvadratiske betonghellene.



Fugene fylles med fugesand som stenger ute ugress og vann.

DETTE HAR VI BRUKT

Materialer

- Stabilgrus (0-32 mm)
- Settesand (0-8 mm)
- Heller (50 x 50 cm)
- Brostein (10 x 10 cm)
- Fugesand (0-4 mm)

Les mer om steinlegging på:
www.belegningsstein.info

Spesialverktøy

- Nivelleringsapparat/laservater
- 2 lange vannrør
- Rettholt/langt vater
- Platevibrator, 80 kg
- Krafse/rive
- Liten slegge
- Vinkelsliper

Tonn med stein

Hold kontroll på alle tonnene jord, stein og grus fra første spadetak.

Hagen din ligner et nedlagt grustak før terrassen er ferdig, hvis jobben ikke planlegges godt.

Du skal ha en plan for den jorda du fjerner. For denne terrassen sto vi igjen med 7 m³ jord; det kjøper du ikke vekk på en tilhenger. Vi leide en kontainer, og leverte på gjenvinningsstasjonen. Heller, stein, grus og sand fikk vi levert i hagen. Utgiften oppveies av alle de sparte turene med trillebåren.

Grusen legges på store plater, slik at den er enkel å spa opp – og å rydde unna.



Merk opp og grav



1 Gå systematisk fram når du merker opp. Her begynner vi med å slå en pinne i bakken, der forkanten av terrassen skal være: 5,2 meter fra hekken. Det tilsvarer 10 heller med to rekker brostein i ytterkant. Det skal ikke være brostein mot hekken.



Bruk en skikkelig murersnor som ikke gir etter.

2 Så trekker vi en snor mellom to nye pinner, gjennom den første pinnen 5,2 m fra hekken – parallelt med fasaden på et skur som terrassen skal flukte med her. Snoren markerer terrassens forkant. Den første pinnen fjernes igjen.



For å finne rette vinkler har vi satt sammen en stor trekant med sider i forholdet 3:4:5.

3 Så markeres sidene. Først siden langs skuret, vinkelrett på snoren ved forkanten. Den markeres også med en snor mellom to pinner, så langt ute at de ikke er i veien under arbeidet. Den andre siden settes 6,4 m unna: 12 heller og fire stein.



4 Gresset stikkes og fjernes til et par centimeter utenfor snorene, slik at du er sikker på å få skapt en god bunn overalt.
TIPS: Legg torven for seg, da er det enklere å bli kvitt den. Uansett om du skal bruke den selv, eller om du skal kvitte deg med den.



Nivelleringsapparatet kommuniserer med et laservater.

5 Nå skal vi ha kontroll på høyden. Vi har leid et nivelleringsapparat, som letter jobben. Du kan også markere høyden med snorer i en gitt høyde over den planlagte overflaten på hellene. Terrassen får et fall på 1 cm per meter, og slutter i plenhøyde.



For å sikre bunnen ekstra, kan du gi bakken en runde med platevibratoren.

6 Dra av så nøyaktig som mulig. Vi graver vekk all jord til 20 cm under den planlagte overflaten, og retter av.
TIPS: Lag noen fikseringspunkt i riktig høyde. Da kan du styre etter dem.

En nøyaktig bunn

Den viktigste delen av en steinbelegning er alt det som lages i det skjulte.

Du har begynt med å fjerne jorden, slik at du bygger på en stabil grunn. Nå skal du dels bygge en solid bunn, og dels lage en flate som hellene kan legges på, der de uten videre ligger helt riktig.

Denne bunnen består av to lag. Nederst det tykke, solide laget av stabilgrus: grus med stein opp til 32 mm. Den store forskjellen i steinstørrelsen gjør laget formstabil. Til gjengjeld er det umulig å rette helt nøyaktig. Oppå det legger du derfor 3-5 cm sand med opp til 8 mm store stein. Overflaten av sanden skal rettes nøyaktig. Her bruker du en smart teknikk, styrt av to lange vannrør.

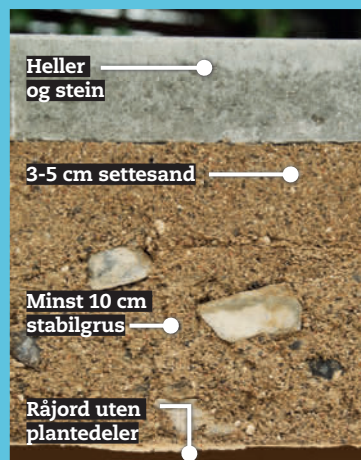
VIKTIG

La deg ikke lokke til å legge fiberduk under terrassen for å unngå ugress. Duken får hellene til å ligge løsere, og ugresset skyldes frø som kommer ovenfra.

Lag på lag

Heller og stein legges oppå grus og sand.

For å få terrassen til å ligge stabil i mange år, må du fjerne all løs jord og bygge en solid bunn av stabilgrus med opp til 32 mm store steiner. På den legger du et 3-5 cm tykt lag av settesand med finere korn, og først deretter legges heller og stein.



1 Stabilgrusen kjøres ut og fordeles på grunnen. Vi har gravd slik at det skal være minst 10 cm til grusen. Vi kjører den på og komprimerer i to omganger. Ved allerede å komprimere etter de første 5-6 cm, sikrer vi at også grunnen under blir kompakt.



Husk hørselsvern når du leker med platevibratoren.

2 Vi komprimerer med en 80 kg platevibrator, som er tung nok til belegninger som det ikke kjører biler på. Rett eventuelt opp med en rive, og kjør en gang ekstra, slik at stabillaget er nesten plant. Er grusen for tørr, vannes den lett.



De to rørene legges parallelt, slik at avrettingsskinnen kan trekkes i sikk-sakk over dem.



Sanden pakkes slik at den støtter rørene hele veien.

3 Settesanden fordeles og stemples lett – den skal ikke komprimeres for hardt, for den skal være med å fylle fugene nedenfra. Nå graver du ned et par jernrør i hvert sitt spor. De skal hjelpe deg å rette opp overflaten helt nøyaktig.

4 Rørene rettes på plass ved å klemme inn sand rundt dem, til overflaten ligger nøyaktig en helletykkelse lavere enn den planlagte overflaten på terrassen. Husk det viktige fallet, som leder regnvann vekk fra terrassen.



Skinnen følger jernrørene.

5 Nå kan du rette av settesanden med millimeterpresisjon ved å trekke en rettholt eller et langt vater gjennom sanden mens den følger rørene. Sanden stritter imot, så du kjører skinnen fra side til side, slik at den skjærer sanden.



6 Rørene fjernes, og rennen fylles med sand som gattes ut. **TIPS:** Er terrassen så bred at du ikke kan trekke av alt på én gang, så la røret nærmest midten ligge. Da skal du bare legge ett rør til for å rette av neste del.

Legg hellene først

Nå har du en så nøyaktig bunn å legge hellene dine på, at de bare kan legges rett ut, dermed er terrassen ferdig – nesten.

Det viktigste er å få lagt de tunge hellene på riktig sted i første forsøk, slik at du ikke ødelegger den fine bunnen. Teknikken er å la dem støtte på nabohellens kant, og vippe dem rolig ned på plass.

Når teknikken er på plass, lander hellene med en fuge på 3 mm inn til nabohellene, hjulpet av små knopper på hellenes kanter. Det er helt perfekt – da er det nemlig akkurat nok plass til å lage de tette fugene, som holder vannet ute og gjør det vanskelig for ugressfrø å spire.



1 Den første hellen vippes på plass med støtte på en rettholt. Skinnen legger vi her 20 cm fra snoren som markerer terrassens kant. Vi setter også et merke 20 cm fra den andre snoren, slik at det blir plass til to rekker brostein på begge sider.



2 Resterende heller vippes ned på samme måte: Du plasserer hellen på riktig sted med en kant presset mot rettholten – og senere mot nabohellen – og vipper den ned mens du holder fast, slik at den ikke glir. Sjekk at du får en 3 mm fuge.

Legg kanten

Så er det tid for de mye mer levende brosteinene, som vi setter i to rekker langs tre sider av helleplattingen.

De varierer i størrelse og form, så her kan du ikke bare vippe dem ned på en plan bunn. Du må banke hver stein ned i omtrent riktig dybde. Tilsvarende må du prøve deg med flere steiner for å finne dem som passer best sammen og gir pene fuger. Steinene måler fra 8 til 10 cm, så fugene må være klart bredere enn mellom de støpte hellene.

Til slutt fylles fugene nøyte. Er de løse, sklir hele terrassen ofte ut på få år. Du kan ikke bruke strandsand. Det skal være korn i mange størrelser, slik at de pakker seg sammen til en fast masse.



1 Legg opp en haug brostein på betonghellene slik at du har noen å velge mellom. Steinene er jo et naturprodukt og varierer en hel del. De er også litt høyere enn hellene. Du må derfor krafse litt i sanden, sånn at du kan få dem ned i riktig høyde.



2 Velg ut steinene, og bank dem forsiktig på plass. Ta deg tid til å snu og dreie hver stein, slik at du får satt to pene rekker, som stikker opp cirka én centimeter høyere enn hellene i første omgang.



3 Fyll fugene løst, og bank ned steinene med en lang planke som mellomlegg. Dette kan ta litt tid. Men at de ligger i plan med hellene, etter at du har kjørt over med platevibratoren, skaper prikken over i-en i prosjektet.



4 Mellom steinene og gresset fylles det nesten opp med settesand. Til slutt feies det ned litt fugesand for å tette.
TIPS: Mellom gresset og brosteinen kan du sette et kantbånd av hard plast, som kan hindre gresset i å vokse inn i fugene.



5 Nå skal fugene lukkes helt, slik at det ikke trenger ned vann. Fei fugesand diagonalt fram og tilbake til fugene er fylt opp. Fei vekk det løse, og kjøør over terrassen med platevibratoren. Bruk såle så kantene ikke skades.



3 Du kan skjære til hellene med en vinkelsliper med diamantblad. Husk briller og hørselvern – og hansker, for det flyr ut små, skarpe korn. Hellene skal ligge stabilt mens du skjærer, enten på et par bordbiter eller i litt sand.



4 Vi banker hellene på plass med en "broleggerstang" med en plankestump, slik at hellen ikke knekker. Når hele belegningen er klar, går vi over den med platevibratoren med en mellomståle, slik at steinene rettes inn og fugene tettes.

Dato: 20/4-2011

Faktura No. 01552

PROSJEKT: **Steinterrasse 5 x 6,4 m**

Materialer:		
Heller, 50 x 50 cm	3500,00	
Brøstein 8-10	2500,00	
Grus og sand	2000,00	
Arbeid, ifølge tilbud:		
40 timer à 450,00	18.000,00	
Vi sparte		
	26.000,00	

Arbeidsgodtgjørelsen er satt på skjønn etter sammenlignbart tilbud fra en håndverker. Alle priser er med moms.

Den solide bunnen og de tette fugene sikrer at terrassen holder seg pen i mange år fremover.

